

Lakihankkeiden tietopaketit LATI proaktiivisen tietotuotteen mallina

Erika Bergström

Lainsäädäntöhankkeita koskeva tieto on Suomessa lähtökohtaisesti julkista, mutta tieto on hajallaan eri lähteissä. Tämän takia varsinkin satunnaisen tiedonhakijan on vaikeaa saada kokonaiskuvaava lainsäädäntöhankkeiden vaiheista ja niihin liittyvistä tausta-aineistoista. Eduskunnan kirjasto on vastannut säädösvalmisteluun liittyvän tiedon tavoitettavuuden ja ymmärrettävyyden haasteeseen avaamalla verkkoon Lakihankkeiden tietopaketit LATI –palvelun.

Lainsäädäntöhankkeiden tiedon kokoaminen ja jalostaminen tietopaketeiksi on Eduskunnan kirjastossa strateginen valinta. LATI-palvelusta olemme saaneet hyvää palautetta ja tietopakettityössä omaksuttua konseptia on laajennettu myös muunlaisiin kirjaston tietotuotteisiin. Me Eduskunnan kirjastossa koemme, että kirjaston ainutlaatuisia kokoelmia ja henkilökunnan asiantuntijuutta tulisi jatkossakin hyödyntää tarjoamalla proaktiivisesti asiakkaille erilaisia asiakkaan aineistoihin perehtymistä helpottavia tietotuotteita.

Tieto säädöshankkeista vaikeasti saavutettavaa

Suomessa säädöksiin ja säädösvalmisteluun liittyvää tietoa on suhteellisen hyvin saatavilla, mutta tieto on hajallaan monissa eri lähteissä. Etenkin oikeudelliseen tietoon perehtymättömän saattaa olla vaikeaa hahmottaa säädösvalmistelun vaiheita ja mahdollisia taustatiedon lähteitä.

Säädösvalmisteluun liittyvää aineistoa on saatavilla valtioneuvoston hankkeet -sivustolla¹ ja ministeriöiden verkkosivuilla. Eduskuntakäsitteilyyn liittyvät asiakirjat ovat haettavissa eduskunnan valtiopäiväasiat ja –asiakirjat hakupalvelussa² ja annetut säädökset Finlex-säädöstietopankissa.³

Varsinaisen viralliseen aineiston lisäksi säädöshankkeesta tietoa hakevaa kiinnostaa usein hankkeen

uutisointi ja aiheesta käyty kansalaiskeskustelu. Jos aiheeseen on tarkoitus perehtyä syvällisemmin, aiheita käsittelevät raportit, tutkimukset ja kirjallisuus ovat tarpeen. Myös tieto siitä, miten asiaa säännellään muissa maissa, voi olla tiedonhakijalle arvokasta tausta-aineistoa. Jos tietämystään säädöshankkeesta haluaa laajentaa näillä aineistoilla, tiedonhaku edellyttää entistä enemmän asiantuntemusta ja aikaa.

LATI-palvelun syntyvaiheista

Eduskunnan kirjastossa oli jo pidemmän aikaa tiedostettu, että säädösvalmistelua koskevan tiedon kokoavalle palvelulle on kysyntää. Itselleni tarjoutui mahdollisuus ”benchmarkaukseen” kun Tanskan parlamenttikirjasto esitteli säädöshankkeidensa taustoittavaa verkkopalvelua IFLA-konferenssissa Roomassa vuonna 2009.

Eduskunnan kirjaston ulkoisten asiakkaiden

¹ <http://valtioneuvosto.fi/hankkeet>

² <https://www.eduskunta.fi/FI/search/Sivut/vaskiresults.aspx>

³ <http://www.finlex.fi/fi/>

strategiassa vuosille 2011-2015⁴ asiantuntijuuden jatkuva kehittäminen otettiin yhdeksi strategiseksi tavoitteeksi. Tavoitteen toteuttamiseksi määriteltiin useita toimenpide-ehdotuksia. Yksi näistä oli kehittää verkkopalvelu, jossa säädöshankkeisiin liittyvä tieto kootaan helppokäyttöiseksi paketeiksi.

Lainsäädäntöhankkeiden tietopaketteja tarjoavan verkkopalvelun konkreettinen suunnittelu alkoi Eduskunnan kirjastossa syksyllä 2011. Tavoitteena oli avata palvelu, joka havainnollistaa hankkeen vaiheet, kokoaa lainsäädäntöhankkeisiin liittyvän virallistiedon ja tämän lisäksi tarjoaa käyttäjälleen tausta- ja ajankohtaisaineistoa hankkeesta. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että tietopaketit ovat selkeitä ja helppokäyttöisiä ja että niitä on hankkeen aikana helppo päivittää. Eduskunnan kirjastolla on erinomaiset kokoelmat omien aihealueidensa kirjallisuutta ja elektronisia aineistoja. Lakihankkeiden tietopaketit nähtiin mahdollisuutena tehdä kirjaston kokoelmista nostoja ja sitä kautta markkinoida kirjaston kokoelmia.

Marraskuussa 2011 palvelu avattiin asiakkaille osana Eduskunnan kirjaston silloista verkkosivua. Ensimmäiset neljä tietopakettia käsittävät adoptiolainsäädäntöä, biopankkilakia, kuntauudistusta ja puolustus- ja turvallisuushankintalakeja. Tällä hetkellä palvelussa on vajaat viisikymmentä tietopakettia.

Palvelu sai heti hyvää palautetta käyttäjiltään. LATI-palvelua on alun jälkeen kehitetty: aineistovalintoja on täsmennetty, käytettäviä aineistoviitteitä hiottu ja tietopakettien työprosessia parannettu. Keväällä 2015 Eduskunnan kirjaston verkkosivut uusittiin osana eduskunnan verkkosivu-uudistusta. Tässä yhteydessä LATI-tietopakettien visuaalinen ilme parani, kun paketteihin lisättiin kuvia.

LATI-palveluun ajankohtaisia ja kiinnostavia säädöshankkeita

Lakihankkeiden tietopaketit -palveluun pyritään valitsemaan aiheita, jotka ovat ajankohtaisia ja yleisesti kiinnostavia. Tavoitteena on myös saada palveluun tietopaketteja eri oikeudenkoiltoilta ja valita aiheita jotka puhuttelevat erilaisia asiakasryhmiä. Palvelun työprosessiin kuuluvat puolivuositaiset suunnittelukokoukset, joissa sovitaan tulevana syys- tai kevädistuntokautena julkaistavat tietopaketit. Suunnitelman pohjaksi mahdollisia aiheita on haravoitu muun muassa hallitusohjelmasta, annettavien hallituksen esitysten listauksesta, uutisista ja ministeriöiden verkkosivuilta.

Erittäin tärkeitä ovat myös asiakkailta saadut ideat ja ehdotukset uusiksi tietopaketeiksi. LATI-palvelua tehdään asiakkaille. Tavoite on perustamisesta lähtien ollut valita tietopakettiaiteiksi teemoja, jotka kiinnostavat asiakkaitamme. Palveluun sisältyy palautelomake, jonka kautta asiakas voi ehdottaa uutta tietopakettia tai aineistoa, jolla olemassa olevaa tietopakettia tulisi täydentää. Asiakkailtamme onkin tullut jonkin verran toiveita uusiksi tietopaketeiksi, joita olemmekin toteuttaneet. Vuorovaikutusta asiakkaiden kanssa toivottaisiin toki nykyistä enemmän!

Lakihankkeiden tietopaketit palvelutuotteena

Lakihankkeiden tietopaketit -palvelu on vakiintunut Eduskunnan kirjaston palvelutuotteeksi, jolla on selkeä työprosessi.

LATI-paketti on tuotteistettu siten, että pakeilla on ennalta määritelty rakenne. Tämä auttaa tietopaketin tekijää kokoamaan paketin aineistot mahdollisimman tehokkaasti. Myös asiakkaat oppivat tietämään, mitä osa-alueita tietopaketeissa käsitellään.

Lakihankkeiden tietopaketti -työssä on hyödynnetty kirjaston osaamista monipuolisesti. Työprosessissa tietoasiantuntija hoitaa tietopaketin sisällöllisen toimituksen ja verkkopalveluasiantuntijat aineiston päivityksen verkkopalveluun. Kirjaston kuva-arkistolta saadaan apua tie-

⁴ Iloa ja hyötyä Eduskunnan kirjastosta -strategia ja toimenpide-ehdotukset eduskunnan ulkopuolisten asiakkaiden palvelemiseksi 2011-2015, 9.3.2015. https://www.eduskunta.fi/FI/tietoeduskunnasta/kirjasto/tietoakirjastosta/toiminta/Documents/Turja_iloa_ja_hyoty.pdf

topaketin kuvituksessa ja viestintätiimiltä uuden tietopaketin markkinoinnissa.

Uusista tietopaketeista tiedotetaan systemaattisesti ja monia eri viestintäkanavia hyödyntäen. Tietopaketeista tehdään tiedote, joka julkaistaan eduskunnan verkkosivuilla. Tiedote lähetetään myös sähköpostitse määrätuille sisäisille ja ulkoisille asiakasryhmille. Sähköpostiviestinnässä pyritään löytämään tietopaketin sisältöön nähden oikeat kohderyhmät, jonka johdosta sähköpostijakelua kohdennetaan tietopaketin aiheen mukaan. Uusista LATI-paketeista tiedotetaan myös sosiaalisen median kautta. Lakimiespäivien messuilla lokakuussa 2015 LATI-paketit olivat yksi Eduskunnan kirjaston osaston teemoista. Palvelua markkinoitiin tehostetusti päivän aikana muun muassa kirjanmerkin avulla.

Tulevaisuusnäkymiä

Lakihankkeiden tietopakettien vaikuttavuudesta ja onnistuneesta markkinoinnista kertoo se, että viittauksia tietopaketteihimme löytyy esimerkiksi viranomaisten verkkosivuilla ja muiden organisaatioiden uutisoinnissa. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että Lakihankkeiden tietopaketit olisivat tällä hetkellä aina välttämättä sitä tarvitsevien asiakasryhmien tiedossa. Palvelun johdonmukaista ja pitkäjänteistä markkinointia tarvitaan, jos halutaan lisätä asiakkaidemme tietoisuutta palvelusta ja sitä kautta palvelun käyttöä.

Kuten verkkopalveluja yleensäkin, myös LATI-palvelua tulisi koko ajan kehittää. Yksi tärkeä tavoite on valita palveluun tietopaketteja, jotka puhuttelevat eri asiakasryhmien tarpeita mahdollisimman optimaalisesti. Tässä yhä tarkempi säädöshankkeiden seuranta voisi auttaa tietopakettien valintaprosessia. Tietopakettien aiheiden valinnassa korostaisin myös jo mainitsemaani yhteistyötä käyttäjien kanssa. Asiakkailta tulleet ehdotukset tietopakettiaiheista auttaa meitä valitsemaan oikeat teemat palveluumme. Tietopakettien määrällinen lisääminen parantaisi myös palvelun käytettävyyttä ja vaikuttavuutta.

LATI-palvelusta saadusta positiivisesta palautteesta intoutuneina olemme kirjastossa päättäneet laajentaa proaktiivista sisältöjen jalostamista myös muihin kirjaston aihealueiden aineistoihin. Tietopaketteja julkaistaan nyt myös historiallisista ja yhteiskunnallisista aiheista. Eduskunnan kirjastossa olemme sitä mieltä, että sisältöjen jalostaminen esimerkiksi helposti lähestyttävien tietopakettien muodossa, on suunta, johon toimintaamme tulisi jatkossakin kehittää.

Tietoa kirjoittajasta

*Erika Bergström, johtava tietoasiantuntija
Eduskunnan kirjasto
email. erika.bergstrom@eduskunta.fi*